

Nr: 8/2018
Dato: 11.04.2018

Sendt til: Virke-medlemmer innen forretningsmessig tjenesteyting og handel som er bundet av overenskomster med LO- eller YS-forbund

LØNNSOPPGJØRET 2018 - OM GJENNOMFØRING AV SAMORDNET OPPGJØR I VIRKE 2018

Partene i frontfaget (LO-NHO/YS-NHO) kom til enighet etter mekling søndag 8. april. Det samordnede oppgjøret starter i Virke 20. april, og omfatter om lag 35 overenskomster. Nedenfor følger nærmere informasjon om det samordnede oppgjøret. Virkes øvrige overenskomster med enkeltforbund vil bli forhandlet i løpet av mai og juni, mens overenskomster på HUK-området (helse, utdanning og kultur) forhandles over sommeren (slutten av august/begynnelsen av september).

Lønnsoppgjøret i privat sektor i Virke skal i år foregå som et samordnet oppgjør, på samme måte som i NHO-området. Det innebærer at Virke og henholdsvis LO og YS forhandler alle sine tariffavtaler under ett, i ett felles forhandlingsløp. Denne oppgjørsformen velges når det er store, prinsipielle spørsmål som må avklares mellom partene. Oppgjørsformen innebærer også at det bare i svært begrenset grad er rom for å endre den enkelte overenskomst.

Mye av rammene for årets forhandlinger er allerede lagt i det såkalte frontfaget, det vil si forhandlingene mellom NHO og LO, som endte med enighet etter mekling søndag 8. april.

RESULTATET AV FORHANDLINGENE MELLOM LO OG NHO

Resultatet av meklingen i frontfaget er tatt inn i Riksmeklers møtebok, som er tilgjengelig [her](#). De utviklingstrekkene i norsk økonomi som LO og NHO har vektlagt ved vurderingen av årslønnsveksten som er avtalt er tilgjengelig [her](#).

Det skal nå gjennomføres uravstemning i LO og YS med frist 26. april.

Økonomisk ramme

Den økonomiske rammen for oppgjøret mellom LO og NHO er anslått til en årslønnsvekst på 2,8%. Dette vil gi en reallønnsvekst innenfor forsvarlige økonomiske rammer.

LO-NHO/YS-NHO har fordelt rammen slik:

- Et generelt lønnstillegg til alle på kr 1 pr time
- Inntil 0,30 øre pr time til disposisjon i forbundsvise tilpasningsforhandlinger. Dette er disponert på ulike måter i de ulike overenskomstene. Detaljene er ennå ikke kjent.
- Et lønnstillegg på 2,50 pr time til overenskomster med et lønnsnivå under 90 % av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn. Denne beregnes på grunnlag av lønnsstatistikk for NHO-bedrifter i industrien.

Denne fordelingen av den økonomiske rammen gjelder bare i avtalene mellom LO-NHO/YS-NHO, og ikke for avtalene mellom LO-Virke/YS-Virke.

Ny avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP)

Partene har blitt enige om et mandat for å utrede en ny og mer bærekraftig AFP-ordning sammen med myndighetene, og hovedprinsippene for en ny modell. Et viktig poeng i ny AFP-ordning vil være bedre sammenheng mellom hvor mange år en ansatt har stått i bedrift med tariffavtale, og hvor mye en ansatt får i AFP-ytelse.

Hovedprinsippene for en ny AFP-ordning vil gjøre ordningen mer rettferdig og forutsigbar både for arbeidstakere og arbeidsgivere. Bedriftenes kostnader til AFP-ordningen skal holdes på samme nivå som i dag, samtidig som ytelsen til arbeidstakere med full opptjening skal være på linje med dagens nivå.

Endringer i dagens avtalefestet pensjon i privat sektor (AFP)

Partene har videre blitt enige om å endre dagens AFP-ordning ved blant å tillate en lengre sykdomsperiode i de siste tre årene før uttak av AFP, uten at arbeidstakeren faller ut av ordningen. Endringen innebærer at perioden en arbeidstaker kan ha 100 % sykepenger, arbeidsavklaringspenger eller andre lignende ytelser under sykdom fra NAV, er utvidet fra 26 uker til 78 uker. I praksis innebærer dette at en arbeidstaker kan være borte på grunn av sykdom i inntil to år av de siste tre årene før uttak av AFP, uten å miste retten til AFP.

I tillegg har partene blitt enige om å endre reglene om uttak av AFP i oppsigelsestiden for arbeidstakere som er sagt opp på grunn av nedbemanning eller konkurs. Tidligere var det et krav om at den oppsagte arbeidstakerens arbeidsoppgaver fortsatt eksisterte i bedriften uten at den oppsagte fikk utføre dem, for at den oppsagte kunne ta ut AFP. Dette kravet er nå fjernet. Det vil dermed være nok at den oppsagte arbeidstakeren mottar lønn i oppsigelsestiden.

Partene har også blitt enige om et nytt tillegg til de som ikke har muligheter eller helse til å stå i lenge i arbeid. Ytelsen gis til de som går av ved 62, 63 eller 64 år, og som ikke har arbeidsinntekt ved siden av. Denne sliterordningen finansieres gjennom bruk av midler som allerede er avsatt til den tariff-festede sluttvederlagsordningen.

Endringene i dagens AFP skal godkjennes av departementet før de settes i kraft, og informasjon på nettsidene til [Fellesordningen for AFP](#) vil bli oppdatert fortløpende.

Reise, kost og losji

Norsk Industri og Fellesforbundet har avtalt endringer i bestemmelsene om reise, kost og losji i Industriooverenskomsten som sikrer at seriøse aktører fortsatt kan benytte innleie på en ansvarlig måte, samtidig som man har ryddet opp slik at misbruk av ordningene unngås. Bestemmelsene i overenskomstene endres slik at det bl.a. blir tydeligere hvem som har krav på reise, kost og losji, og når rett til reise, kost og losji inntreffer.

RAMMEN FOR FORHANDLINGENE I VIRKE

Virke vil i tråd med frontfagsmodellen legge den økonomiske rammen for oppgjøret mellom LO og NHO til grunn for forhandlingene. Frontfagsmodellen innebærer at denne rammen legges til grunn også for de øvrige tariffoppgjørene i år. Hvordan lønnsveksten skal gis, er opp til partene i de enkelte forhandlingene.

Før forhandlingene tar til i Virke har vi allerede beregnet at overhenge utgjør om lag 0,8% av årslønnsveksten. [Overheng](#) er effekten av sentrale lønnstillegg gitt i fjor. Virke har også en rekke overenskomster med garantilønnsordninger som innebærer at garantilønnen reguleres 1. februar hvert år. Denne reguleringen regnes med ved beregning av årslønnsveksten ved årets oppgjør. I tillegg kommer [glidning](#), som består av endringer i lønn ute i virksomhetene, f.eks. gjennom lokale forhandlinger, ansiennitetstillegg, endringer i lønnsstruktur, sammensetning av yrkesgrupper, mv.

Samlet sett vil glidning, overheng og effekten av allerede gitte garantitillegg medføre at det aller meste av årslønnsveksten som er gitt i frontfaget allerede er gitt i Virkes tariffavtaler.

De endringene som LO og NHO har blitt enige om knyttet til avtalefestet pensjon (AFP) vil også bli gjort gjeldende i Virkes overenskomster.

GJENNOMFØRINGEN AV FORHANDLINGENE

Forhandlingene med LO og YS starter fredag 20. april og skal være ferdige ved midnatt 27. april. Ved oppstart av forhandlingene fastsetter de sentrale partene en eventuell økonomisk ramme til fordeling i forhandlingene om de enkelte overenskomstene.

De enkelte overenskomstene forhandles i såkalte overenskomstvise tilpasningsforhandlinger i perioden mandag 23. april til og med onsdag 25. april. Tilpasningsforhandlingene vil ha et begrenset omfang både når det gjelder temaer som kan tas opp, tid til å gjennomføre selve forhandlingen og antall personer i forhandlingsdelegasjonene.

Det er ikke streikerett på spørsmål som tas opp i tilpasningsforhandlingen, og dersom partene ikke blir enige videreføres dagens bestemmelser uendret. Dette innebærer at handlingsrommet for å endre den enkelte overenskomst er mindre i år enn ved ordinære, forbundsvise oppgjør.

Protokollene fra tilpasningsforhandlingene skal godkjennes av henholdsvis LO og Virke, og LO og YS under de avsluttende sentrale forhandlingene torsdag 26. og fredag 27. april.

HVILKE OVERENSKOMSTER SOM OMFATTES AV DE SAMORDNEDE OPPGJØRENE I VIRKE

<i>Avtaler med LO</i>	<i>Avtaler med YS</i>
Avtale for Boligbyggelag	Begravelsesbyråavtalen
Bensinstasjonsoverenskomsten	Funksjonæravtalene
Bilutleieoverenskomsten	Grossistoverenskomstene
Fritids- og opplevelsesavtalen	Kontoroverenskomsten
Grossistoverenskomsten	Kranoverenskomsten
Kontoroverenskomsten med underliggende bransjeavtaler	Landsoverenskomst for studentsamskipnader
Kranoverenskomsten	Landsoverenskomsten for kinoer
Landsoverenskomsten for kinoer	Landsoverenskomstene for administrativt personale
Landsoverenskomsten Hotell og Restaurantvirksomheter	Overenskomst for ansatte i NKI
Landsoverenskomsten HK med underliggende bransjeavtaler	Overenskomst for apotekvirksomheter
Landsoverenskomsten Studentsamskipnader	Overenskomst for IKT og serviceelektronikk
Lederoverenskomsten	Reiselivsavtalen
Oljeoverenskomsten	Verkstedoverenskomsten
Overenskomst for ansatte i NKI-området	
Overenskomst for Apotekvirksomheter	
Overenskomst for IKT og serviceelektronikk	
Overenskomst for renhold	
Overenskomst for vaktmestere	
Særavtale Avisbud - Norpost	

MEDLEMSBEDRIFTENES DELTAKELSE I FORHANDLINGENE

En konsekvens av oppgjørformen er at det etableres et felles forhandlingsutvalg i Virke, med deltakelse fra medlemsbedriftene. Medlemsrepresentantene i årets forhandlingsutvalg er hentet fra forhandlingsutvalgene som er oppnevnt for den enkelte overenskomst, og vi har prioritert representanter fra de store overenskomstområdene i Virke.

Disse overenskomstområdene er representert i utvalget:

- Landsoverenskomsten HK
- Landsoverenskomsten HK/bensin
- Landsoverenskomsten/forlag
- Landsoverenskomsten/reiseliv
- Grossistoverenskomstene
- Funksjonæravtalene
- Overenskomst for Apotekvirksomheter
- Landsoverenskomsten for Studentsamskipnader
- Landsoverenskomsten for kinoer

I tillegg vil det være aktuelt å hente inn ytterligere deltakere fra forhandlingsutvalgene til noen av overenskomstene når det føres tilpasningsforhandlinger. Disse representantene er blitt direkte kontaktet av Virke.

INFORMASJON UNDERVEIS OG ETTER FORHANDLINGENE

Virke vil ha begrenset mulighet til å gi informasjon mens forhandlingene pågår. Vi vil imidlertid legge ut informasjon på nettsidene våre, under [Tariff og lønn](#) og [Tariffoppgjøret 2018](#), så snart forhandlingene er gjennomført, der ligger det også generell informasjon om gangen i et tariffoppgjør, ord og uttrykk mv. Det ligger også nyttig informasjon under [Jus og arbeidsliv](#).

Endringer i de enkelte overenskomstene vil bli fortløpende kommunisert gjennom Tariffnytt etter at oppgjøret er ferdig 27. april.

KONFLIKTBEREDSKAP

Ved et hovedoppgjør kan fagforeningene ta medlemmene sine ut i streik, og medlemsbedriftene våre bør ha forberedt seg både på streik i egen virksomhet og streik hos leverandører eller kunder. Virke har egne sider om konfliktberedskap [her](#).

For spørsmål, kontakt Virke på telefon 22 54 17 00 og tast 1 for rådgivning. Velg deretter 1 for arbeidsrett eller send en e-post til arbeidsrett@virke.no

Vennlig hilsen

Hovedorganisasjonen Virke

Inger Lise Blyverket /s/
Direktør Politikk og Forhandlinger